

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН
БЕРИ ЧЫҒАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАҒЪАСЫ
6 СОМДУ

Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини Кавказ уруш бошалганы 143-жыллыгы бла байламлы ОБРАЩЕНИЯСЫ

Баҕалы ата журтлуларым!
21-чи майда Къабарты-Малкъары халкы, битеу дунияда да адыглары кеп жылланы баргын Кавказ уруш бошалганы 143-жыллыгын белгилейди, аны хатасындан ёлгенлери эсгериде. Бу койоюз уруш адыглары жер юсюнден жоьк этерге аздан койьганды. Ол заманда саны иги кесек болгын халк битеу дунияга жайылып кьалгын эди, жашууну таркы юзюп, келир замандан да топ-топ.

Биреу миллетте да бушулу болгын бу юнде биз ата журтлары кьоруулай ёлгенлери эсгерибиз, Кавказ урушда жоьлгынлары барысына да сый бер, алларында баш урарыз. Эмюрден бери да азатлыгыга итиную, туугын жерге кертичилиги, адамга сый-намыс беруюно баш хазналарына санап келген адыг халк, не кеп кыйынлыкка сынган эсе да, уллу азал чекен эсе да, кесими даражасын эниг этмеден, инет байлыгын, мамыр халын саклаганды. Юноптоюкко ол кьаралыбын халкларыны кеп миллетти бир юйюрлериде жагы жашууну тауел кьурайды, Россейи эм битеу дунияны жамауа-

ТЮБЕШИУЛЕ

Адамлагга тынгыларга, алагга кьолдан келгенича болушурга

КъМР-ни Президенти Арсен Каноков Бахсан шахар округу бардында, анда социальный эм культура маьналы объекттен ишлене эм кайырлыгы тургонулары кьароганды, ол тийреде жашагылга бла тюбешгенди, шахар актив бла артыкча маьналы проблемаланы сюзгенди. Аны бла бирге ары КъМР-ни Президентини Администрациясыны башчысы Альберт Казаров, КъМР-ни Правительствоуну Председателини заместители Чеченаны Ануор, республикалы министрстволары таматарлары эм Бахсан шахар округу администрациясыны башчысы Юрий Афанасьев бардында.

Жаңгы ишлене тургын резервуар бахсанчылары ичер суу бла жалчытырыкды.

Школ сентябрьге берилликди

Ала ДулулуБейде биринчи болуп кере баргын жаңгы школуну мурауру 1994 жылда окуна салынган эди. Ахча жетишпей аны кьорулушун тохтатып тура эдиле да, арт заманда Арсен Каноковну башламчылыгы бла анга ахча белоненгендери, жаңгын ишленеи башланганды. Аны кьорулушун бардырлыгын Бахсан ПМК-ны башчылары школуну коз артына хазыр этип берир ююн, техника отууланы кьабаргыларын бусагатада сюртмей, алагга оборудоване да ала турмай, андан аялган ачкыга башка отуула тынгылы этиле, школун спорт эм футбол майданларына керекти затлар алынсала, школуну тегереги

таппандырлыса иги болур деп алай кьарайдыла.

Президент анга угый демегенди, алай ишлени качестволары тюшемеге керекди деп кьаты эсертгенди. КъМР-ни билим берую эм илму министри Сафарби Шагапоев бла уа бу окуу ююно мебель бла жалчытыну онгарына кьарганды. Анга 8 миллион сом чаклы бир керек болушурду дегенди.

Суу кьытыкьыдан кьутулалмайдыла

«Бахсангородоканалы» ичер сууну резервуарыны кьорулушунда Президент бытыр да болгын эди. Алай кезини эни фондундан анга миллион сом бергенинге, мында иш жериден теплене ушамайды. Арсен Башиков резервуарны юч айны ичинде иш-

леп бошарга керекисин айтханды. Алай этер ююн керек болгын беш миллион бла керем сом республиканы хар районуна тохташдыргын финанса болушурлган сууну бир суткалык запасы бир неча сагатын ичинде жоь болуп чакыды. Жаңгы резер-

сунайдыла, алай жада артыкча бек кьыйнарадыла. Тот болуп тешиген баргыладан кетген суу 30 процентни тутайды. Алай бла резервуарда жыйындырылган сууну бир суткалык запасы бир неча сагатын ичинде жоь болуп чакыды. Жаңгы резер-

вуар а Бахсанны халкын ичер суу бла толунай жалчытырык эди.
Ахыры 2-чи беттеди.
Сураты Р. МАМИЕВ алганды.

Бахсан урушда

Эсгертеме голле саллыкдыла

21-чи майда Нальчик шахарны Культура эм солуу паркында «Азатлык» скверде Кавказ уруш бошалганы 143-жыллыгына атаптан ишле бардырылдыла.

Эрттенликде республиканы кьулукчулары, жамауаты да «Адыгылга» - Кавказда 1763-1864 жыллада болгын аскер-политика кьазуатлада ёлгенлерге деп ишленген эсгертеме голле саллыкдыла.

Кавказ урушда жораланган материалны 2-чи беттеде жалчытырык.

КЕНГЕШ

Кьоркьуусулукьуну жалчытыр ююн

Бу ююнде Къабарты-Малкъарда РФ-ни ГОЧС-ни ара аппаратыны комиссиясы ишлейди. Ол министрствону КъМР-де Баш управленнисины ишин тигенди. Анга табигат кьыйынлыклардан сора сол болууну керети жаны бла РФ ГОЧС-ни министрини заместителини кьулугьуну толтургын Руслан Цаликов таматарлык эди. Ол биринчи план бла бардырылды.

Бизни табигаттын кьыйын болууларына хазыр болгынбыз, кьалтырык адаманы жашулары бла кьаты байламдыла - дегенди Руслан Цаликов. - Халны бошуна ачыкьларга керекди. Ол а управленяны кьыйын болуулары керети ишлери не анализ этип неда тинтиу бардырып ачыкьланырыкды. Бу жол экинчисин хайырланууну тюзге санайма.

Кьонак, республиканы таматарлары бла да тюбешгенди. Аны кезиунде кьоркьуусулукьуну жалчытыну вопрслары оююлгенди, топурулары керек борчла бла байламлы бир кьауум келишимге да кьол салынганды. - Кьыйынлыкка тюшген адаманы кьутхарырга федеральный неда муниципальный службаны келечисини келлигини башкалыкы жоькду, - дегенди Р.Цаликов. - Жыл бла жарым заманын ичинде Къабарты-Малкъарда от тошошур кьажару корешкен федеральный служба кьуаралдыкы. Аны борчу республиканы битеу элтерин бла шахарлары эм тюрлю-

КъМР-ни ПАРЛАМЕНТИНИ ПРЕЗИДИУМУНДА

КъМР-ни Парламентини Президиумуна жыйынууда эки вопрсга кьаралланды: КъМР-ни Парламентини кезиуну жыйылыуу кьазуу чакьырууну эм аны повесткасы юсюнден. Жыйынууна законодатель органы Председатели Чеченаны Илияс Бардырганды.

Аны билдиргени тынгыла, Президиум членлери республиканы Парламентини кезиуну жыйылууну 2007 жылда 31-чи майда бардырырга оюу этгенди. Анда жыйырмадан артык вопрсга кьаралга белгилениди. Ол санда: экинчи окулууда - «КъМР-де халкы астам санда кьатышууу бла бир тюрлю

Жыйырмадан артыкь вопрсга кьараллыкьды

иши бардыруну юсюнден алгьада билдирууну жоруулары юсперинден», «КъМР-ни авария-кьутхаруучу службалары юсперинден», «КъМР-ни жериде рыноканы бла сатыу-алуу комплексени ишлери кьуруну мурауларны юсперинден», «КъМР-ни оюунда болгын билим берген учрежденияла очно окугын студентлеге бла окуучуларга стипендиялары бечмерин тохташдыруну юсюнден», «Полномочияла айрылгынлары бла байламлы КъМР-де бир-бир закондатель актыла тюрленууне эм кьошакьла кийирууну юсюнден»; бирин-

чи эм экинчи окулууда «КъМР-де жарашдыруучу судьялары юсперинден» КъМР-ни Законуну тюрленууне кийирууну юсюнден», «КъМР-де Айыруу комиссияны юсюнден» КъМР-ни Законуну тюрленууне эм кьошакьла кийирууну юсюнден», «КъМР-ни бир-бир закондатель актыларына тюрленууне эм кьошакьла кийирууну юсюнден», «Билим берую юсюнден» КъМР-ни Законуну тюрленууне эм кьошакьла кийирууну юсюнден»; «Юйорно, анын, анын тюрленууне кьуруулануу юсюнден» КъМР-ни Законуну тюрленууне кийирууну юсюнден», «КъМР-де гражд-

данланы бир кьауууна кьарал социальный болушур берую юсюнден» КъМР-ни Законуну 5-чи эм 9-чу статьяларына тюрленууне кийирууну юсюнден», «КъМР-ни эни халда сакьланган табигат жерлерин юсперинден» КъМР-ни Законуну тюрленууне эм кьошакьла кийирууну юсюнден» эмда «РФ-ни бир-бир закондатель актыларына тюрленууне кийирууну юсюнден» федеральный законуну проектин РФ-ни Кьырал Думасыны кьурууна законодательный башламчылыкьа берую юсюнден». КъМР-ни Парламентини жыйылуунда башка вопрсга да оююлуккоде.

Жыйылуу Законсузлукь жиберилмезлигин излегендиле

Газетде билдирилгенича, 16-чи майда Правительствону Юйюнде Граждон обществоно институтларын оюнууга собелик этуу эм одамны эркиндиклери жагы бла КъМР-ни Президентини комиссияны жыйылуу бардырылды.

Эзде врачный амбулаториялары фельдшер-акушер пунктлагга тюрлендирге рекомендация берилгенди. Алай болса, ол элде ишлене фельдшерле тийиш статус алыкьдыла эм иш халына кьошулулукьду.

Комиссияны жууулы секретари Бейпайланы Суфиян эм алга сьано республиканы Адвокат палатасыны президенти А.Л.Жигунов абергенди. Ол республиканы психоневрология диспансерде эм Лескен муниципальный районда халкы медицина жумушларын жалчытуу не халда болгынаны, саусузуаны эркиндиклери кьыйай сакьланганын тигенди. Баьзуу коруу асыры эски болгандан, дегенди ол, аны жабарга тюшгенди. Капитальный ремонт этерге керек болуп турайды. Жарьсуга, не Правительствону неда Саулукь сакьлау министрствону

жанындан кьайгырыулукь жоькду. Шоюфренни эм кьояну аурулары болгын, алай диспансер учьтк альимьагьананы дарманна бла хакьсыз жалчытуу жаны бла бир зат аттлмгенди. Алай бла, адаманы кесперне бакьдырырга эркиндиклерине байзукьлукь салынды. Лескен район больницада, меямла тарлыкь этгенден сора да, врачча эм фельдшерле жетишпейди. Ташлы-Тапа эм Огьары Лескен элдеде врачча болмагьанларына хатасындан амбулатория ишлене тургьанды. Республиканы Саулукь сакьлау министрствосуна ол

эзде врачный амбулаториялары фельдшер-акушер пунктлагга тюрлендирге рекомендация берилгенди. Алай болса, ол элде ишлене фельдшерле тийиш статус алыкьдыла эм иш халына кьошулулукьду. Сюзюлген вопрсланы юсперинден кесперни оюмлары республиканы психоневрология диспансерин баш враччы Ю.М.Сабанчиев эм Лескен район больницаны баш враччы А.Х.Нотов айтханды. Район больницада враччора да, врачча эм фельдшерле жетишпейди. Ташлы-Тапа эм Огьары Лескен элдеде врачча болмагьанларына хатасындан амбулатория ишлене тургьанды. Республиканы Саулукь сакьлау министрствосуна ол

Ахыры 2-чи беттеди.

КОНКУРС

Жаш фахмула ёсюп келгенлери кьууандырды

Окуучулары чыгармачылыкь ишлери «Заман» газетде конкурсу бытыр мурдат бошогон эди. Аны мурун - келир заманда жашуулары оспамлы информация органы бла байламлы этерге болукь жаш фахмуланы ачыкьларга эм оспамлы журналистиканы жорукьларына юйретиргенди.

Жаш фахмула ёсюп келгенлери кьууандырды

Тамата класслагга жорюген школчулардан конкурсух 24 адам кьатышканды. Аладан онсеткизини жазулары газетде чыкьгандыла. Басмаларга сайлардан алгьа хар материалны тилини байлыгына, шатыкьлыгына, сюжетини сейригинде, жазылган формасына эс бурулганды.

Окжеткичи майда уа газетини редакциясына конкурсуно итгалары чыгарылгандыла. Биринчи жер Бабугентин орта школуну 6-чы классыны окуучусу Бейпайланы Мадиянга «Адамлыкь» деген материалны ююн берилгенди.

Окжеткичи майда уа газетини редакциясына конкурсуно итгалары чыгарылгандыла. Биринчи жер Бабугентин орта школуну 6-чы классыны окуучусу Бейпайланы Мадиянга «Адамлыкь» деген материалны ююн берилгенди.

Суратда: «Заман» газетини баш редактору Аталланы Жамал Жахотия элни орта школуну сегизинчи классыны окуучусу Озарукьланы Ибрагимини саугьасы бла алгышлайды.

Ахыры 2-чи беттеди.

18-чи май - Музейлени ююноду

Быйыл бардырлыктык юбилейлени санында Кыйлыны Кыйсыны 90-жыллыгы эм магына-лырындан бириди. Жарыгуна, алыкка ол жамы-бла жылы алындан бери бир уллуш ол та-малланганды деп айтыра тойлоду.

Музейлени конлерини алында мен, поэтни ююно-музейни директору Кыйлыны Фатима бла тообен, анда этиллик жумушланы, юбилейге жазырууна кылай баргыанын юсюенден да сөлөшөбүз.

Смета жарашдырылганды Музейде аны ишчини Кыйлыны Мадина тообеди. Фатиманы Кылтура эм информация коммуницияланы министрствосуна чакырылганды да, ол кеңирек кел-

көре, алай генеральны план да бар эди алгандан окуна. Ол Чегем мегенлерин эсе алып, ала аузуланы кетерча. Кыйсыны орамына чыркакы тактыган, аны жашилдендиру да кирденде планна. Музейни жанында торло-торло саугала, китапла-

ишин болууну айтып, лисман жазганды. Директорга билдиргенлери көре, ол аны кыбыл көрөп, резолюция салганды. Алай Фатима анга шаягат эткен кызыгы а алмаганды. Парламентни жайт ылыгуунда да анга чойре бармаганды да.

Кыйлыны Фатима

Кыйсын жашагын ююно туудуклодого сокелей билейик

ликти, - деди. Аны не жумуш бла чакырылгандырын аныгыла, ишин алайлыгына ктуу-анды. Ботонда толоу ханлар айыр деп.

Бир кесектен Фатима да ар-базга кирди. Жарыгуна, ди-ректор бизни ктууандырыкч халпер кетиреди. Министр-ство жазырылган сметага кере, койно ремонтунга, аны ичинде жылуу, суу барганын узганы барына да 464, 4 миңг сом жетериги деп айтылды.

Арбаздагы гиче койчок бла котеланы да анга кирдили. Беш жыл мындан алгач Кыйсыны 85-жылгыгына ююно-бу ал жанын баш кой кабыр-гасын боип койгандыла.

Арт жанына барып кырага-набызда, аны фундаменти кыбыргасындан бир 8-10 сантиметрге айырылып эди. Фундамент, кыбырга да суу-уланып, аз-азадан шуктаргы-асы, «шубаска» да агач бар-дыла. Жерде бир темек да бар эди, кирпин сыныкыла да тирелип.

Оюлуп кылар деп кторк-ууп, бизнен бери тиреп тура-быт, деди Фатима.

Парламентте да кыаралганды

Республиканы Парламен-ти бир жайлыгуунда, Кый-сыны юбилейни бардыр-гына жупула комиссияны да кырун, ачкыа бөлгөрдө да оноу этилген эсе. Кылтура эм ин-формация коммуницияла министрствосу анга бойсу-маганды деп оройсун.

Фатимага анга жууап тал-хан тын болмады. Музейни директору кеси билгенге айтады. Жылы алында оку-на ол Кыйлыны Кыйсыны 90-жылгыгына тибишле-ти чыгарчы специалистени чакырганды. Ала ремонт, реконструкция ишени бардыр-уучун, керек ачкыан сметасын жарашдыргандыла. Кыйлыны Фатима, КМР-ни Президенти А. Каноковка

Гиче койде кыбыргала жарылып бардыла.

рашдырган сметага энди кыаралык тойкоюмодо? «Министрство аны прези-дентге жибериге деп жазы-ландыла. Мен Парламентте ийген кызыгытыма да кышуу, алай барлыкыбыла бу доку-ментте республиканы башчы-сы.

Культура арагача буруска эди

Россияны уллу поэтерини, жазыучуларыны юю-музей-лери кыруу алыны жашуу-турмуш болупталарын, чыгарма-чылыклары да киргизет коймай, ала культура арагача да бурладыла. Сөз ююно, по-этни, жазыучуну чыгармачы-лыгыны конлери негда, алыга атап, фестивалыла да кырадыла.

Кыйлыны Кыйсыны музейи да алай арагача бурулса, кылай апа-мат болупкы эди. Аны директору айтханнга

миллиетлени энчилимин кер-позгөн затты анычылган кер-позген да болса эди дейди Фати-ма, хар келген эсинде тутар-ча, Кыйсыны битинден бир белги негда киттаптарын алып кетерча. Аны айтханына көре, Кыйсыны кой музейи айланы ишлеп башлаганды, жарысууга, ол жумушча этил-мегенди.

Жашуу бара барганды, проблемала кышуула, жагыл оюлма да туузыла. Сөз ююно, музейни оюно баша алай керимчле да боладыла. Кый-сынын жашы Азамат, бары-бы да билгенден, художки-ди, аны керимчюн кызганды эдиле алгарак. Озганы жыл а Сарбашланы Азорну чыгар-армалары бла танышдырган эди кырауучуну Фатима. Бел-гили, фотожурналистбиз Шакмыраланы Алексей да Кыйсыны кеп портрелерин,

ры эди. Эршичледе хорлган-ангыла сыйла салгыанды. Саугала берилгенди, ис-лас сөзле айтылгандыла.

Алай оюландан сора элде аурулулу болганы тишдири-ландан бирдене (жагы кел-линг), урлик берип, сабан-га урлык себино башлат-хандыла.

Сабан тойгоа союулганы малланы башларын жармай бириггенди. Аны таматаны алына салгандыла. Ол оң кылагуын кынакыла бла келген жаша ол кылагуын столгач кыраганын шая жаш-ча кылауларынги иги эшити-учо болсунла деп бергенди. Келерин, жаккы элденден тигилени аш кынагда опур-чаннага юлөшгенди, эти ашашы болсогандан сора, топ жаштын тишери бла кыоунына салып, бир белги-ли жерге бастыргандыла.

Сөз артында тирлик жыйыу башланганды, аны чыгарып кырманлык этип, алгыш сөзле айткандыла, тишлерин алайда болганы адамгага юлөшгенди. Тиш алгынага жаш башында сабан той баш-ланганын асырагандыла. Беш оюнуна уу, уун кызыл-гыа чангып, сабангага көз тиймисин деп, бахча иржылда да көп замананы тутхандыла.

ТОЛГУРАНЫ Бекмырза урушуну урунуну ветераны. Кенже эл.

Чыракк жанмайды, суу, жылыу да жокк

Башында сагынылыгын затла уллу, ауур кей-биледи. Ол заманда сабаиде да хыт этмез эдиле. Ана терезени сындырып кетгенле-рин, бир-бирде уа Кыйсын жайда ишлерге сойгон бахча-дагы агач койчоке сокелей билейик

Музейи - 20 жыл Юй-музейге кирген жерде уллу кызыл китап (книга от-воры) турда. Анга чыгар-чыгма да, озганы жыл де-кабрь айда этилген жазылу-ула.

«Кыш суукка уа кылай ишлеп турганы?»-деп сора-ма.

«Эккурсияга келлик алгандан телефон бла сөлөшө биригем, келим сабаиде юй-биз. Алай болмаса уа, музейни ичинде суукундан тезал-май, ма бу гиче койчоке эки-учу сагат кечинип турган-бы, кылай болсада жылы-ны керимчле кыруу.

Быйыл Кыйлыны Кый-сыны юю-музей ишлеп башлаганын жыйырма жыл болады. Алай бир заманын ичинде жашуу, несице да көз-кылаула болуп турганы койде да керекит ремонт.

САРАККАЛЛАНЫ Асият. ХОЛАЛАНЫ Марзият алганды.

Жагы оңгла кырапалдыла

Жер-жерин админист-рацияны кыруу керекити эр кезинде Минги тауну тийринеде спорт иги ойндыла. Алгын жашу-ланы аспанысы тау кыруу керекити эр кезинде эсе, богонкожде ала спортту башка торло-руна да кече башлаган-дыла.

Этти жашла болуу секция-сына, контактный тушуу-уга да жорийдоле. Энди уа мында эркин тушууну бөл-юмо ачылады.

Спорт секцияла бир торло болушуну алыра, алыны бириктирип, кыоак билим берген муниципал учрежде-ни - сабийлени эм жаш адамланы «Элбурс» деген комплек спорт шкулун кыра-рырга оюу этилгенди.

Этти администрациясыны башчысына заместителни Теммукуланы Аспанын алай ихтанына көре, көп болмай бардырылган ремонт ишле-ден сора Элбурска боксдан зап ачылганды. Ол шкундо илземлеге кергенин бла эм жаруу этерге башка керек затла бла да жалчытыл-гында. Эркин тушууу бла керек ала турдыла.

Спорт шкулун кесени эни жер болмагыны себепли, туштууучула «Терскон» со-луу арада жаруу этедиле. Жумушчулардын спорт орта шкулунда спорт зап ир-шер мурат барды. Ол заман-да ала ары кеңиредиле.

Анатолый ТЕМИРОВ.

20-чы май - Метрологияны бителуучина ююноду Тюз енчелеуле - жашауну тутуругудула

Метрология - ол енчелеуени юсюенден илмуду. Кыралны экономикасы, ол сонда аны сатыу-алууну, промышленностуну, медицинасыны, илмусуну, кыорууланы ююно, кырулушуну, экологиясыны эм жумуш этуиюно айнуу даражалы метрология не халда болганына эм кырал аны постоуу айыл барыну кылай жашаганына ол кере болды.

Бусагата Россия Федерацияны башкы кыраууула кырууула, жумушча этуиюле, хайрылануучу-луга баш магынаны тутууда, ол илмуну бла техниканы хар бөлкомоне терен сингенди. Бу илмуну эм ол жашуучу кырай кылай жашаганын мондон халпер бизни корреспондентбизге «Кыбар-ты-Малкыны Стандартизация эм метрология арасы» федеральны кырал учрежденияны директор Юрий Шурдулов айтханды.

Битеудуния сатыу-алуу келишип тохташдырылган битеудуния енчелеуени из-леледи, - дегенди ол. - Экспор-тула жибериле эткен енче-леуле, алыны товарларын алыучула бюскоремесе, эки жаныны да неда инспек-ция органданы араларында бир бирге ишануулукуну ту-удуру ююн ол енчелеуени жангадан этерге керекти. Кыранчаланы ёдсдор эм сатыу-алууга чырмаула ол-тоон, техника тыйгычла салбын туруудула. Көп бол-май бардырылган титилеуле кыраууула эттерге керекти.

«Кыбарты-Малкыны стандартизация эм метрологияны эм сертификацияны аралары, 123 кырал этапонла эма ишче хай-рыланула турган 62 миңг этапонла бардыла.

«Кыбарты-Малкыны кырал учреждение кесини илмуну Россия Федерацияны метрология службаары бла бирге кылай байламчыла бардырады.

Бусагата бизни ара молк жорюотен битеу субъектле кырал метрология контроль башкарыды. Ол боруну та-мамлар ююн бийик уста-лыклары болган кадрла-рыбыз, керекли норматив-техника базабыз бардыла. Ти-хичу лабораторияларыбыз ол ишлени бардырырга битеу оикте кыраууула титилеуле ме-канала орналыды. Аны оту-лары эркиндиле, жарыкчы-ла, алада ашы уруну болу-ла кыраууула бардыла. Ара ишче хайрыланула турган 460 эта-понла эм титинчо оборуд-ваныла бла жалчытылган-ды. Ала енчелеуе кыраууу-ланын 200 торлоу кыауу-улун шундоу кереди. Аны хайрындан миллетле ара-лы метрология алгача уллу татимла этгенди. Келиш-улук, сатыу-алуу техника тыйгычланы азайтууга се-беплик эти, уллу экономика хайрак тошореди.

Енчелеуени бир торпос-юн жалчытууга башчы-ла этуиюу бору. Техника жаны бла тат халгача келти-руу эм метрология жаны бла федеральны агентствону боиюна салынганды. Шён-до ишлей турган законода-гельствотла тиштинде енчелеуени бир-чарын жар-рашдырууну жалчытуула ба-муратары быладыла: -терс енчелеуенден граж-данланы эркинликтерин эм законун сейлерири кыоруу-луга.

Бизни федеральны кырал учрежденияны ишине баш жолгача республикада производствону айнуу атлам-ларын билуу, предпритияны метрология жаны бла ком-плек халда жалчытууга кө-чү хайрыланууга берилген жагы енчелеуе средства-ны титинчо экине тошоуну, этапон базаны кесирнуу, тити-ую эм транспорт бла жор-пологот этапонланы жагы амалларын синдириу. Араны

техника жаны бла айтылууга жыл сайын 1,5 миллион сом ачкы кыоратылды. Алыбиз-га салынган борчланы тол-туруу муратда арт эки жылы ичинде енчелеуе средст-во-ланы титинче хайрылан-гыла, көк багы турган эта-понла сатып алганыбыз. Оз-ганы жылда 25 торлоу жагы затланы енчелерге аккреди-цияла алганыбыз, ол сонда бийик вольту ток трансфор-маторла, басымны эм кырауу-тылганы тергучю прибор-ла, ультрауук бла зиян бу-чуула (дефектоскоп), авто-мобил таксометрле, ханда алкоголь енчмен тохташ-дыруу актометре, УЭИ ап-паратла эм башкалары бар-дыла.

Халкы молоню связь, экология, энергия бла жалчытуу дегенча бөлкомонери айнуу-лары шёндо жорюген енчелеу-е средства ботонда тюз кергизторлорын излейди. Ол а бизни кырал учрежде-нияны алына тюз кергизто-ую илдендируу эм шёндо этапон базаны енчелеу оюнун кеңгиртуну, кырал метрология контроль жагы серапараны этапонла синди-риууу борчларын сапайды. Ма аны бла байланы теле-фон бла кылай бир заман сөлөшнгенин аспегени информация-енчелеуе электроникю коммерция багысын терген автоматизацияланган информация-енчелеуе системалы тити-чю илдендируу эм шёндо да электронюо качествосун хар жаны бла да китинчю лаборатория кыраууула.

Бизни кырал метрология арабы бла бирге Кыбарты-Малкыны предпритияны метрология службаары тап ишлейди. Шёндою информация-енчелеуе системаланы, ботонда тюз кергизтен енчелеуе сред-стволаны производствотла синдири, предпритияны, организациаланы метрология службаары республикада бардырылган енчелеуени даражасын кеторюге себеп-лик этедиле. Аланы арасында «КУЭК» ачык акционер об-ществону Кыбарты-Малкы-да филиалыны, «Кавказк-бель» жакы завод» жакы акционер обществону, «Юг телекоммуникация компания», «Прохладный жарым про-водник» чыгаруучу завед-ду», «Торкмаз» ачык ак-ционер обществоланы эм башка организациаланы метро-логия службаарын айтыр-гы керекти. Перестройканы кезуондо көп предпрития-лада дуплеттен метро-логия служба жагында кырау-ны башкаларын да кыу-аны белгилерча.

Азырнда мен республика-ны битеу метрологияны Метрологияны битеудуния ююно бла алышторго, ала суу-лукуу, жашууда насипте, илде жетишмий болурунун сойгенин билдирме.

ЗУБЕИР улу Х.

Тюнене Нальчиксе Сабий жаш телю чыгармачылыксыны республикалы ююно алында майдада байрам болганды. Ол пионер организация кыраууула 85-жылгыгына жораланганды. Байрамга Нальчик эм анга жуукк элден пионер-ле келгенди. Ала хар бири да кесерини организациаларыны юстеринден хапар айтхандыла, жырлагандыла, тегестенди.

ХОЛАЛАНЫ Марзият. Суратны автор алганды.

Алет-төре

Сабан той

Эртте заманада бу байрам уллу кыуучуна терелгенди, битеу эл кыатышы бардырылганды. Кеси да жаз башында сабан оролгон кези-уге тоушкенди. Анга кышыны ууну жазырылгандыла. Бек алгач сабан оролок ёгозле тынгылы, бичени бек игиси бла багытылгандыла. Жаз башы жуукчылгандыла, им-ни ёгозу кылай багылганды, ала желилик сабан аг-ача жазымыдыла, бу ишче хайрылануулык адыра, керектени (чомачга, боонсага, чында жыте, баш баууа дерек) не халдадыла деп, хар зат тынгылы титилгенди. Ол затка баша бичерик адамла эли асыкараланын башчылыгында сайлангандыла.

Аны ызындан а, сабан той башындан азырнда кыруу-рулулу, магыналы бардырылганды, оюну кыууна айрылганды. Анга элде намыс-лары жорюген, кырауууларын иш келген, оюму сөз айты билген хайт деген жыл санды төрт юши киргенди. Ала, келишип, хар бирин этер ишын, жумушун баям эткенди. Ол ююенден баштап, тойгоа жазырууу тюзюней апыны оюулары бла бардырылганды.

Бек алгач ала союлукч малланы тергеге алгандыла, аш кынагага ненча тууар, ууакк аякыла мал кесилсе беренетип болуучуларын тохташдырылгандыла. Битеу торк миллеттеден, марка тай бек сыйлы кыруу-малныгыга саналганды. Учала бишириге усталга, боа, сыр этерик тишкыруу-лагы алгандан окуна эсеретип, хар зат хазып болганды. Той башчыла кынуу элден кынакыла чакырууну да унутмагандыла. Ала хайт деген жашададн экиерини сайын жиберип, ала бу кюн бизде сабан той болупкы, сизми ары чакыра келгенди дегенди. Барганын жерле-ринде алыны багыла кынакыла кергенди, сыйлап жибергенди. Чакырылгана уа бирсилерине кыруу-малнык мал сорюп келгенди. Ала, ала кесерине не-герге хар элден, тойгоа кыуу ат беричра, хайт кызыл, жыр-лай билгенлени, кыруулу, жигит жашланы алгандыла.

Сабан той башлангандына уа, жашла кыраууларын, фами-уларын жырлап, тегест, туту-шуп, чарилдеде ат чандырып, кыол таш, чашаш таш атып, бел,

